

AI-beleid Kunstwerk!

Organisatie: Kunstwerk!

Onderwerp: Beleid inzake toepassing van kunstmatige intelligentie (AI)

Versie: 1.1

Datum: 01-09-2026

Vastgesteld door: Directeur-bestuurder Kunstwerk!

Herziening: jaarlijks of eerder indien noodzakelijk

1. Inleiding en doel

Dit beleid beschrijft de uitgangspunten, randvoorwaarden en werkwijzen voor het inzetten van kunstmatige intelligentie (AI) binnen Kunstwerk!. Het doel is om:

- de kwaliteit van onze culturele en educatieve dienstverlening te versterken
- kansen van AI verantwoord te benutten in programmering, bedrijfsvoering en educatie
- risico's op het gebied van privacy, auteursrecht, veiligheid en inclusie te beheersen
- duidelijkheid te bieden aan medewerkers, vrijwilligers, docenten, partners en deelnemers

Het beleid geldt voor alle organisatieonderdelen: bibliotheek, theater, museum, cursusaanbod, natuur- en milieueducatie, muziekschool en onderwijsactiviteiten, evenals ondersteunende stafdiensten.

2. Reikwijdte en definities

Onder AI vallen in dit beleid onder meer:

- generatieve AI (tekst, beeld, video, audio, code)
- algoritmen voor aanbevelingen, analyse en voorspellingen
- chatbots en virtuele assistenten
- AI-ondersteunde creatieve tools

Het beleid heeft betrekking op alle intern en extern gebruikte systemen, zowel publieke online tools als door leveranciers geleverde AI-functionaliteiten.

3. Visie en leidende principes

Voor Kunstwerk! zijn de volgende principes leidend:

1. Mens staat centraal: AI ondersteunt, vervangt mensen niet
2. Transparantie: gebruik van AI wordt waar relevant benoemd
3. Zorgvuldigheid met persoonsgegevens en privacy
4. Respect voor auteursrecht en cultureel eigendom
5. Inclusiviteit: AI mag niet leiden tot uitsluiting of discriminatie
6. Kwaliteit en betrouwbaarheid van informatie staan voorop
7. Veilig experimenteren binnen duidelijke kaders

4. Doelstellingen voor inzet van AI binnen Kunstwerk!

AI kan binnen Kunstwerk! worden ingezet voor:

- publieksbereik en marketing (bijvoorbeeld doelgroep taal, campagneschetsen)
- ondersteuning bij programmering en conceptontwikkeling
- educatieve ondersteuning voor leerlingen, cursisten en docenten
- verbeteren van informatie- en collectieontsluiting in bibliotheek en museum
- administratieve en procesmatige efficiëntie
- inspiratie en creatie in kunst- en cultuuronderwijs

AI is een hulpmiddel; medewerkers en docenten blijven altijd eindverantwoordelijk.

5. Toegestaan gebruik van AI

Toegestaan is onder andere:

- brainstormen en genereren van ideeën
- herschrijven of samenvatten van tekstconcepten
- concepten voor lesmateriaal, projectplannen of marketinguitingen
- ondersteuning bij het opstellen van draaiboeken of aanvragen
- vertalen of taalcontrole van niet-vertrouwelijke teksten
- educatieve toepassingen waarbij leerlingen begeleid worden in verantwoord gebruik
- analyse van geanonimiseerde, niet-gevoelige gegevens

Voorwaarden:

- altijd menselijke eindredactie en besluitvorming
- controle op feitelijke juistheid en vooroordelen
- bronvermelding waar AI-output op externe bronnen steunt
- duidelijke vermelding indien AI zichtbaar heeft bijgedragen aan openbaar werk of publicatie

6. Verboden of beperkt gebruik van AI

Niet toegestaan is:

- invoeren van vertrouwelijke of privacygevoelige informatie in publieke AI-tools
- verwerken van bijzondere persoonsgegevens (bijv. gezondheidsgegevens, religie, etniciteit)
- geautomatiseerde besluitvorming zonder menselijke toets
- creëren van misleidende content (deepfakes, pseudo-recensies, nepaccounts)
- gebruik dat inbreuk maakt op auteurs- of portretrecht
- gebruik dat reputatieschade of desinformatie kan bevorderen

Voor hoogrisicotoepassingen (bijvoorbeeld leerlingbeoordeling, personeelsselectie) is voorafgaande directie- en AVG-toets verplicht.

7. Specifieke richtlijnen per domein

7.1 Bibliotheek

- AI mag worden gebruikt bij collectieadvies, leesaanbevelingen en metadata, mits transparant
- AI-advies mag menselijke bibliothecaris niet vervangen bij maatwerkvragen
- gebruikersdata worden alleen geanonimiseerd verwerkt

7.2 Theater en programmering

- AI kan worden ingezet voor marketingteksten, publieksanalyse en inspiratie
- creatieve eindkeuzes liggen altijd bij programmeur/kunstenaars
- AI-gegenereerde beelden/teksten worden juridisch getoetst op rechten

7.3 Museum en erfgoed

- AI kan helpen bij collectieontsluiting en publieksinterpretatie
- historische claims uit AI-systemen moeten inhoudelijk worden geverifieerd
- culturele sensitiviteit en contextbewustzijn zijn verplicht aandachtspunt

7.4 Cursusaanbod en muziekschool

- AI mag worden ingezet als ondersteunend leermiddel
- docenten begeleiden studenten in kritisch en ethisch gebruik van AI
- leerdoelen blijven gericht op ontwikkeling van eigen creativiteit en vakmanschap

7.5 Natuur- en milieueducatie

- AI-gebruik bij dataverwerking en materiaalontwikkeling is toegestaan
- feitelijke claims worden gecontroleerd met betrouwbare bronnen

7.6 Onderwijsactiviteiten

- AI-gebruik door leerlingen is onderwerp van expliciete instructie
- onderscheid tussen hulp, overname en fraude wordt duidelijk gemaakt
- afspraken met scholen worden afgestemd op hun beleid

8. Privacy en gegevensbescherming (AVG)

Kunstwerk! hanteert de volgende uitgangspunten:

- dataminimalisatie: alleen noodzakelijke gegevens worden verwerkt
- geen upload van persoonsgegevens naar publieke AI-chatbots
- voorkeur voor tools met verwerkersovereenkomst en Europese datalocatie
- risicoanalyse voor nieuwe AI-systemen met impact op personen
- melding van datalekken conform bestaande procedures

9. Auteursrecht en intellectueel eigendom

Binnen Kunstwerk! geldt:

- medewerkers controleren AI-output op plagiaat en auteursrechten
- gebruik van beschermd materiaal vereist toestemming of licentie
- duidelijkheid over eigenaarschap van AI-gegenereerde content
- respect voor positie van kunstenaars en makers als uitgangspunt

10. Transparantie naar publiek en partners

Kunstwerk! communiceert waar relevant/wettelijk verplicht:

- dat AI is gebruikt bij totstandkoming van content of advies
- grenzen en risico's van AI-toepassingen
- educatief kader voor jongeren en deelnemers

11. Kwaliteit, betrouwbaarheid en menselijk toezicht

- alle AI-output wordt gecontroleerd op juistheid, volledigheid en vooroordelen
- kritische beoordeling is verplicht bij historische, wetenschappelijke of educatieve claims
- eindverantwoordelijkheid ligt bij de betreffende professional (bibliothecaris, docent, programmeur, medewerker)

12. Organisatie en governance

- de directie is eigenaar van dit beleid
- een aangewezen functionaris of werkgroep “AI & Data”:
 - beoordeelt nieuwe AI-toepassingen
 - adviseert over privacy en ethiek
 - onderhoudt dit beleid
- incidenten rond AI-gebruik worden gemeld via de bestaande incidenten- of datalekprocedure

13. Scholing en bewustwording

Kunstwerk! investeert in:

- basisvaardigheden rond AI voor medewerkers en docenten
- instructie over privacy, auteursrecht en ethiek
- uitwisseling van good practices tussen teams
- duidelijke richtlijnen voor leerlingen en deelnemers

14. Experimenteren met AI

Experimenteren is toegestaan binnen de volgende kaders:

- kleinschalig, gecontroleerd, met vooraf benoemde doelen
- geen verwerking van gevoelige persoonsgegevens
- evaluatie en borging van leerervaringen
- toezicht door leidinggevende of projectverantwoordelijke

15. Evaluatie en actualisatie

AI-technologie en regelgeving ontwikkelen snel. Daarom:

- het beleid wordt minimaal jaarlijks geëvalueerd
- significante wijzigingen in wet- en regelgeving leiden tot tussentijdse aanpassing
- medewerkers kunnen voorstellen voor aanpassing indienen bij het secretariaat

Dit beleid wordt minimaal jaarlijks geëvalueerd. Tussentijdse actualisatie vindt plaats bij technologische of wettelijke wijzigingen.

Praktische AI-richtlijnen voor medewerkers Kunstwerk!

Doel: snel overzicht van wat mag en niet mag bij AI-gebruik in het dagelijkse werk.

Wat verstaan wij onder AI?

Chatbots, tekst- en beeldgeneratoren, aanbevelingssystemen en slimme analysetools.

Dit mag je wél doen

- AI gebruiken om:
 - ideeën te genereren
 - tekstconcepten te herschrijven of samen te vatten
 - les- en cursusmateriaal te verkennen of voor te bereiden
 - inspiratie op te doen voor programma's en communicatie
- AI inzetten als hulpmiddel, niet als vervanging van je professionaliteit
- AI-output controleren op:
 - juistheid
 - vooroordelen/gekleurde aannames
 - auteursrechten
- aangeven wanneer AI bij zichtbare producten een rol heeft gespeeld

Dit mag je níet doen

- vertrouwelijke gegevens kopiëren in AI-tools
- persoonsgegevens (bezoekers, leerlingen, medewerkers) invoeren in openbare AI-systemen
- AI gebruiken voor beoordelingen of selectie zonder menselijke toets
- AI-output klakkeloos overnemen zonder controle
- misleidende content maken (deepfakes, nepaccounts, “valse reviews”)

Dit móet je doen: labelingsplicht

AI-icoon direct en duidelijk zichtbaar toevoegen bij gebruik van:

- **Deepfakes.** Een deepfake is AI-gegenereerd beeld, audio of video dat zo realistisch is dat het echt lijkt, waarbij bestaande personen, plekken of situaties worden nagebootst. Denk aan een AI-reconstructie van kunstenaar Dalí die je begroet in het [Dalí Museum in Florida\(opent in nieuw tabblad\)](#) of een weduwnaar die in een [theatervoorstelling van NTGent\(opent in nieuw tabblad\)](#) in gesprek gaat met een AI-reconstructie zijn overleden vrouw. Wie dit soort werk of content maakt en publiceert, is verplicht dat duidelijk aan te geven.

- **AI-gegenereerde tekst voor het publiek.** Je hebt ook een labelingsplicht wanneer je teksten schrijft om mensen te informeren over actuele of maatschappelijke onderwerpen **en deze publiceert zonder menselijke controle**. Denk bijvoorbeeld aan een volledig automatische nieuwsbrief of een chatbot die berichten publiceert zonder redactionele controle.

Specifiek voor onze werkvelden

- bibliotheek: aanbevelingen met AI zijn altijd aanvullend op menselijk advies
- museum/theater: check rechten vóór gebruik van AI-beeld of -tekst
- onderwijs/cursussen: bespreek met deelnemers wat verantwoord AI-gebruik is

Auteursrecht en bronnen

- controleer altijd of materiaal beschermd is
- geef waar relevant bronvermelding
- respecteer positie van kunstenaars en makers

Privacy (AVG)

- werk volgens dataminimalisatie
- gebruik bij voorkeur goedgekeurde interne tools
- meld datalekken of twijfel bij je leidinggevende of privacy contactpersoon

Wie is verantwoordelijk?

Jij blijft altijd eindverantwoordelijk voor wat je publiceert, deelt of gebruikt met hulp van AI.

Vragen of twijfel?

- bespreek het met je leidinggevende
- raadpleeg het volledige AI-beleid
- leg twijfelgevallen voor aan Functionaris Gegevensbescherming / AI-contactpersoon

AI en Kunstwerk!

informatie voor publiek en bezoekers

Bij Kunstwerk! werken wij met nieuwe technologieën, waaronder kunstmatige intelligentie (AI). Dat doen wij om onze dienstverlening te verbeteren en om nieuwe vormen van kunst, cultuur en educatie mogelijk te maken. Tegelijkertijd gaan wij zorgvuldig om met privacy, rechten van makers en de positie van onze bezoekers.

Wat bedoelen wij met AI?

Met AI bedoelen wij onder andere:

- chat- en hulpsystemen
- programma's die tekst, beeld, audio of video genereren
- systemen die aanbevelingen doen of gegevens analyseren

Hoe gebruiken wij AI?

Wij gebruiken AI onder meer voor:

- verbeteren van informatie- en collectieontsluiting in bibliotheek en museum
- publiekscommunicatie en programmering
- educatie en inspiratie in cursussen en lessen
- interne werkprocessen

AI ondersteunt ons werk; medewerkers blijven altijd eindverantwoordelijk voor keuzes en inhoud.

Wat doen wij *niet* met AI?

Kunstwerk! doet in ieder geval het volgende niet:

- wij verkopen of verhandelen geen persoonsgegevens
- wij voeren geen bijzondere of gevoelige persoonsgegevens in publieke AI-systemen in
- wij laten belangrijke besluiten over personen niet volledig over aan AI
- wij maken geen misleidende content, zoals nepaccounts of deepfakes

Uw privacy

Uw privacy staat voorop. Daarom:

- verwerken wij persoonsgegevens alleen als dit noodzakelijk en rechtmatig is
- delen wij geen persoonsgegevens met AI-diensten zonder passende bescherming
- anonimiseren wij gegevens waar dat kan
- houden wij ons aan de geldende privacywetgeving (AVG)

In ons privacyreglement leest u uitgebreider hoe wij met persoonsgegevens omgaan.

Auteursrecht en positie van makers

Kunstwerk! respecteert:

- auteursrechten en licenties
- morele rechten van kunstenaars en makers
- culturele en maatschappelijke gevoeligheden

Wij controleren AI-gegenereerde uitingen zoveel mogelijk op rechtmatigheid en herkomst.

Transparantie

Waar relevant/wettelijk verplicht maken wij kenbaar dat AI is gebruikt, bijvoorbeeld bij:

- educatief materiaal
- digitale toepassingen
- experimentele projecten of tentoonstellingen

Wilt u weten of in een specifiek project AI is gebruikt, dan kunt u dit altijd vragen aan een medewerker.

AI en educatie

In ons onderwijs- en cursusaanbod:

- leren wij deelnemers verantwoord en kritisch omgaan met AI
- blijft eigen werk en eigen creativiteit centraal staan
- maken wij duidelijke afspraken over gebruik van AI bij opdrachten of toetsing

Uw rechten en vragen

U heeft recht op:

- informatie over hoe uw gegevens worden gebruikt
- inzage of correctie van uw gegevens waar wettelijk van toepassing
- het stellen van vragen of uiten van zorgen over AI-gebruik binnen Kunstwerk!

Voor vragen of opmerkingen over AI-gebruik of privacy kunt u zich wenden tot de balie of onze contactpagina; uw vraag wordt doorgestuurd naar de juiste contactpersoon.